

JUNGTINIŲ TAUTŲ
VAIKO TEISIŲ KOMITETO
BENDRASIS
KOMENTARAS

NR. 2 (2002)

**DĖL NEPRIKLAUSOMŲ
NACIONALINIŲ
ŽMOGAUS TEISIŲ
INSTITUCIJŲ
VAIDMENS,
SKATINANT IR
SAUGANT
VAIKO TEISES**

Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto bendrasis komentaras atskleidžia Vaiko teisių konvencijos bei jos fakultatyvinių protokolų normų turinį.

Šiame leidinyje pateikiamas **neoficialus** Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto bendrojo komentaro vertimas.

Visą leidinį „Jungtinių Tautų vaiko teisių komiteto bendrieji komentarai“ galite matyti nuorodoje http://vtaki.lt/uploads/structure/docs/485_a5eebb22a7f392edf2d7634481bb46b5.pdf

Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga
Plačioji g. 10, 01308 Vilnius
Tel. +370 5 210 7176
vtaki@vtaki.lt
www.vtaki.lt

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos užsakymu:

Iš anglų kalbos vertė
UAB „Baltijos vertimai“
Bernardinų g. 9-4, 01124 Vilnius
Tel. +370 5 212 2924
www.baltijosvertimai.eu

Parengė UAB „Kriventa“
V. Pietario g. 5-3, 03122 Vilnius
Tel. / faks. +370 5 265 0629
kriventa@kriventa.lt
www.kriventa.lt

CRC/GC/2002/2

2002 m. lapkričio 15 d.

VAIKO TEISIŲ KOMITETAS

Trisdešimt antroji sesija

2003 m. sausio 13–31 d.

BENDRASIS KOMENTARAS NR. 2 (2002) DĒL NEPRIKLAUSOMŲ NACIONALINIŲ ŽMOGAUS TEISIŲ INSTITUCIJŲ VAIDMENS, SKATINANT IR SAUGANT VAIKO TEISES

1. Vaiko teisių konvencijos 4 straipsnis įpareigoja valstybes dalyves imtis „visų reikiamų teisinių, administracinių ir kitų priemonių šioje Konvencijoje pripažintoms teisėms įgyvendinti“. Nepriklausomos nacionalinės žmogaus teisių institucijos (NŽTI) yra svarbus mechanizmas, skatinantis ir užtikrinantis Konvencijos įgyvendinimą, todėl Vaiko teisių komitetas laikosi nuomonės, kad tokių institucijų steigimas yra susijęs su valstybių dalyvių ratifikavimo metu prisiimtu įsipareigojimu užtikrinti Konvencijos įgyvendinimą ir skatinti visuotinį vaikų teisių įgyvendinimą. Todėl Komitetas palankiai įvertino tai, kad kai kuriose valstybėse dalyvėse buvo įsteigtos NŽTI ir vaikų ombudsmeno / vaikų komisaro ir panašios nepriklausomos institucijos, kurios skatina ir stebi Konvencijos įgyvendinimą.
2. Komitetas parengė šį bendrąjį komentarą, siekdamas paraginti valstybes dalyves steigti nepriklausomas Konvencijos įgyvendinimo skatinimo ir stebėsenos institucijas ir jas remti, detalizuojant pagrindinius tokių institucijų elementus ir veiklą, kurią jos turėtų vykdyti. Jei tokios institucijos jau yra įsteigtos, Komitetas kviečia valstybes peržiūrėti jų statusą ir veiksmingumą, skatinant ir saugant vaikų teises, kaip tai numatyta Vaiko teisių konvencijoje ir kituose susijusiuose tarptautiniuose dokumentuose.
3. 1993 m. organizuotoje Pasaulinėje žmogaus teisių konferencijoje priimta Vienos deklaracija ir veiksmų programa dar kartą patvirtino „...svarbų ir konstruktyvų vaidmenį, kurį atlieka nacionalinės institucijos, skatindamos ir saugodamos žmogaus teises“ ir paragino „steigti ir stiprinti nacionalines institucijas“. Generalinė Asamblėja ir Žmogaus teisių komisija ne kartą kvietė steigti nacionalines žmogaus teisių institucijas ir pabrėžė svarbų NŽTI vaidmenį, skatinant ir saugant žmogaus teises ir didinant visuomenės informuotumą apie tokias teises. Savo bendrosiose gairėse dėl periodinių ataskaitų Komitetas nurodo, kad valstybės dalyvės privalo teikti informaciją apie „bet kokią nepriklausomą instituciją, įsteigtą skatinti ir saugoti vaiko teises...“¹ todėl nuolatos sprendžia šį klausimą dialogo su valstybėmis dalyvėmis metu.

¹ Bendrųjų gairių dėl valstybių dalyvių pagal Vaiko teisių konvencijos 44 straipsnio 1 dalies b punktą pateiktų periodinių ataskaitų formos ir turinio (CRC/C/58) 18 paragrafas.

4. NŽTI turėtų būti steigiamos, vadovaujantis 1993 m. Generalinės Asamblėjos priimtais Principais, susijusiais su nacionalinių žmogaus teisių institucijų statusu („Paryžiaus principai“),² kuriuos 1992 m. perdavė Žmogaus teisių komisija.³ Šie minimalūs standartai pateikia gaires dėl tokių nacionalinių institucijų steigimo, kompetencijos, atsakomybių, sudėties, įskaitant pliuralizmą, savarankiškumą, veiklos metodus ir pusiau teisminę veiklą.
5. Nors NŽTI yra reikalingos ir suaugusiesiems, ir vaikams, kad apsaugotų jų žmogaus teises, egzistuoja papildomas pateisinimas, siekiant užtikrinti, kad vaikų žmogaus teisėms būtų suteiktas ypatingas dėmesys. Tai apima faktus, kad dėl vaikų vystymosi būklės jie yra labai pažeidžiami dėl žmogaus teisių pažeidimų, į jų nuomones vis dar retai atsižvelgiama, dauguma vaikų negali balsuoti ir negali atlikti prasmingo vaidmens politiniame procese, kuris nustato vyriausybės atsaką į žmogaus teises, vaikai susiduria su didelėmis problemomis, naudodamiesi tesimų sistema, kai nori apsaugoti savo teises ar pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis dėl jų teisių pažeidimų, be to, vaikų galimybės kreiptis į organizacijas, kurios gali apsaugoti jų teises, yra iš esmės ribotos.
6. Vis daugiau valstybių dalyvių steigia specializuotas nepriklausomas žmogaus teisių institucijas vaikams, ombudsmeno ar vaikų teisių komisaro tarnybas. Kai ištekliai yra riboti, būtina apsvarstyti galimybę įsitikinti, kad turimi ištekliai būtų veiksmingai panaudoti, siekiant skatinti ir apsaugoti visų (taip pat vaikų) žmogaus teises, o šiame kontekste plataus masto NŽTI, kurios skiria specialų dėmesį vaikams, steigimas turėtų būti geriausias būdas. Plataus masto NŽTI struktūroje turėtų būti numatyta atpažįstama specialiai už vaikų teises atsakingo komisaro pareigybė arba specialus už vaikų teises atsakingas skyrius ar padalinys.
7. Komitetas laikosi nuomonės, kad kiekvienoje valstybėje būtų nepriklausoma žmogaus teisių institucija, kurios atsakomybė apimtų vaikų teisių skatinimą ir apsaugą. Komitetas yra susirūpinęs, kad institucija, nepriklausomai nuo jos formos, turėtų sugebėti nepriklausomai ir veiksmingai stebėti, skatinti ir saugoti vaikų teises. Labai svarbu, kad vaiko teisių skatinimas ir apsauga būtų „integruoti“, o visos šalyje veikiančios žmogaus teisių institucijos glaudžiai bendradarbiautų šiuo tikslu.

ĮGALIOJIMAI IR GALIOS

8. Jei įmanoma, NŽTI turėtų būti įtvirtintos konstitucijose, be to, joms turi būti įstatymiškai suteikti įgaliojimai. Komitetas laikosi nuomonės, kad jų įgaliojimai, siekiant skatinti ir saugoti žmogaus teises, turėtų apimti kuo platesnes sritis ir įtraukti Vaiko teisių konvenciją, jos fakultatyvinius protokolus ir kitus susijusius tarptautinius žmogaus teisių dokumentus, todėl veiksmingai apimtų vaikų žmogaus teises, ypač jų pilietines, politines,

² Principai, susiję su nacionalinių institucijų, veikiančių žmogaus teisių apsaugos ir skatinimo srityje, statusu (Paryžiaus principai), 1993 m. gruodžio 20 d. Generalinės Asamblėjos rezoliucijos 48/134 priedas.

³ 1992 m. kovo 3 d. Žmogaus teisių komisijos rezoliucijos 1992/54 priedas.

ekonomines, socialines ir kultūrinės teises. Teisės aktai turėtų apimti nuostatas, kurios numatytų specialias su vaikais susijusias funkcijas, galias ir pareigas, susijusias su Vaiko teisių konvencija ir jos fakultatyviniais protokolais. Jei NŽTI buvo įsteigtos prieš Konvencijos priėmimą arba aiškiai jos neįtraukė, turėtų būti numatytos būtinos priemonės, įskaitant teisės aktų priėmimą ir pakeitimą, siekiant užtikrinti, kad institucijos įgaliojimai atitinka Konvencijos principus ir nuostatas.

9. NŽTI turėtų būti suteiktos tokios galios, kokios yra būtinos, siekiant veiksmingai vykdyti savo įgaliojimus, įskaitant teisę išklausti bet kokį asmenį ir gauti informaciją ir dokumentus, reikalingus jų kompetencijai priskiriamoms situacijoms įvertinti. Šios galios turėtų apimti visų valstybės dalyvės jurisdikcijai priklausančių vaikų teisių skatinimą ir apsaugą, susijusią ne tik su valstybe, bet ir visais atitinkamais viešaisiais ir privačiais subjektais.

STEIGIMO PROCESAS

10. NŽTI steigimo procesas turėtų būti konsultacinis, įtraukiantis ir skaidrus, jį turėtų inicijuoti ir remti aukščiausio lygio vyriausybės, teisėkūros institucijos ir pilietinė visuomenė. Siekiant užtikrinti NŽTI savarankiškumą ir veiksmingą veikimą, jos privalo turėti tinkamą infrastruktūrą, finansavimą (taip pat ir skirtą vaikų teisėms plataus masto institucijose), darbuotojus, patalpas ir nepriklausyti nuo finansinės kontrolės formų, kurios gali daryti įtaką jų savarankiškumui.

IŠTEKLIAI

11. Nors Komitetas pripažįsta, kad tai yra labai jautrus klausimas ir valstybės dalyvės turi skirtingus ekonominius išteklius, Komitetas laikosi nuomonės, kad valstybės dalyvės privalo numatyti pagrįstus finansinius išteklius nacionalinių žmogaus teisių institucijų veiklai, atsižvelgdamos į Konvencijos 4 straipsnį. Nacionalinių institucijų įgaliojimai ir galios gali būti bereikšmės, o galimybės pasinaudoti savo galiomis ribotos, jeigu nacionalinės institucijos neturi priemonių veiksmingai vykdyti savo galias.

PLIURALISTINIS ATSTOVAVIMAS

12. NŽTI turėtų užtikrinti, kad į jų sudėtį būtų įtraukti įvairūs pilietinės visuomenės elementai, kurie dalyvauja žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos procese, pvz., be viso kito, nevyriausybinių žmogaus teisių, kovos su diskriminacija ir vaikų teisių organizacijos (NVO), taip pat vaikų ir jaunimo vadovaujamos organizacijos, profesinės sąjungos, socialinės ir profesinės organizacijos (gydytojų, advokatų, žurnalistų, mokslininkų ir kt.), universitetai ir ekspertai (taip pat ir vaikų teisių ekspertai). Vyriausybiniai departamentai turėtų dalyvauti tik su patariamojo balso teise. NŽTI turėtų turėti tinkamas ir skaidrias paskyrimo procedūras, įskaitant atvirą ir konkurencingą atrankos procesą.

TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS DĖL VAIKŲ TEISIŲ PAŽEIDIMŲ

13. NŽTI turi turėti įgaliojimus nagrinėti individualius skundus ir peticijas, įskaitant tuos, kuriuos pateikė patys vaikai arba buvo pateikti jų vardu, atlikti tyrimus. Kad galėtų veiksmingai atlikti tokius tyrimus, jos turi turėti galias liudininkus priversti liudyti ir juos apklausti, gauti susijusius dokumentinius įrodymus ir patekti į sulaikymo vietas. Jos taip pat privalo užtikrinti, kad vaikai galėtų pasinaudoti veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis (nepriklausomomis konsultacijų, atstovavimo paslaugomis ir skundų procedūromis). Tam tikrais atvejais, NŽTI turėtų vykdyti tarpininkavimo ir taikinimo veiklą.
14. NŽTI turėtų turėti įgaliojimus remti vaikus, kurie bylinėjasi teismuose, įskaitant galias (a) NŽTI vardu kreiptis į teismą dėl su vaikais susijusių bylų nagrinėjimo ir (b) kištis į bylos nagrinėjimo procesą, kad informuotų teismą apie su byla susijusius žmogaus teisių klausimus.

PRIEINAMUMAS IR DALYVAVIMAS

15. NŽTI turėtų būti geografiškai ir fiziškai prieinama visiems vaikams. Vadovaudamosi Konvencijos 2 straipsniu, jos turėtų pasiekti visas vaikų grupes, ypač labiausiai pažeidžiamus ir nepalankioje padėtyje atsidūrusius vaikus, įskaitant, tačiau neapsiribojant globojamais vaikais, sulaikytais vaikais, mažumoms ir vietinių gyventojų grupėms priklausančiais vaikais, neįgaliais vaikais, skurde gyvenančiais vaikais, vaikais pabėgėliais ir migrantais, gatvės vaikais ir vaikais, kurie turi specialiųjų poreikių kultūros, kalbos, sveikatos ir švietimo srityse. Su NŽTI susiję teisės aktai turėtų apimti institucijos teisę bendrauti su visais vaikais alternatyvios globos aplinkoje, užtikrinant privatumą, taip pat visomis institucijomis, kurios yra susijusios su vaikais.
16. NŽTI privalo atlikti pagrindinį vaidmenį, skatindamos valdžios institucijų ir visuomenės pagarbą vaikų pažiūroms visais su jais susijusiais klausimais, kaip tai nurodyta Konvencijos 12 straipsnyje. Šis bendrasis principas turėtų būti taikomas nacionalinių žmogaus teisių steigimo, organizavimo ir veiklos procesuose. Institucijos privalo užtikrinti, kad jos turėtų tiesioginį ryšį su vaikais, o vaikai būtų atitinkamai įtraukti ir konsultuojami. Pavyzdžiui, galima įsteigti vaikų tarybas kaip patariamuosius NŽTI organus, siekiant palengvinti vaikų dalyvavimą su jais susijusiuose klausimuose.
17. NŽTI turėtų sukurti specialiai pritaikytas konsultavimo programas ir kūrybingas bendravimo strategijas, siekdamos užtikrinti visišką Konvencijos 12 straipsnio laikymąsi. Būtina nustatyti skirtingus vaikų bendravimo su institucija būdus.
18. NŽTI privalo turėti teisę visuomenei ir parlamentiniams organams teikti tiesiogines, nepriklausomas ir atskiras ataskaitas apie vaikų teisių padėtį. Šiuo atžvilgiu valstybės dalyvės privalo užtikrinti, kad parlamente būtų organizuojamos metinės diskusijos, skirtos aptarti NŽTI su vaikų teisėmis susijusį darbą ir tai, kaip valstybė laikosi Konvencijos.

REKOMENDUOJAMA VEIKLA

19. Toliau pateikiamas orientacinis, tačiau neišsamus veiklų, kurias NŽTI turėtų atlikti vaikų teisių įgyvendinimo srityje, atsižvelgdamos į bendruosius Konvencijos principus, sąrašas. Jos turėtų:
- (a) atlikti tyrimus dėl bet kokių vaikų teisių pažeidimų pagal savo įgaliojimus, kai gautas skundą arba savo iniciatyva;
 - (b) teikti užklausas dėl su vaikų teisėmis susijusių klausimų;
 - (c) rengti ir skelbti nuomones, rekomendacijas ir ataskaitas nacionalinių valdžios institucijų prašymu arba savo iniciatyva dėl klausimų, susijusių su vaikų teisių skatinimu ir apsauga;
 - (d) peržiūrėti su vaikų teisių apsauga susijusių įstatymų ir praktikų veiksmingumą;
 - (e) skatinti nacionalinių teisės aktų, reglamentų ir praktikų suderinimą su Vaiko teisių konvencija, jos fakultatyviniais protokolais ir kitais su vaikų teisėmis susijusiais tarptautiniais žmogaus teisių dokumentais, taip pat skatinti veiksmingą jų įgyvendinimą, įskaitant viešųjų ir privačių organų konsultavimą dėl Konvencijos aiškinimo ir taikymo;
 - (f) užtikrinti, kad nacionaliniai ekonominės politikos formuotojai atsižvelgtų į vaikų teises, rengdami ir vertindami nacionalinius ekonominius ir plėtros planus;
 - (g) peržiūrėti ir teikti ataskaitas apie vyriausybės vykdomą vaikų teisių padėties įgyvendinimą ir stebėseną, siekiant užtikrinti, kad statistiniai duomenys būtų tinkamai išskaidyti, o kita informacija būtų reguliariai renkama, kad būtų galima nustatyti, ką reikėtų padaryti, siekiant įgyvendinti vaikų teises;
 - (h) skatinti bet kurių susijusių tarptautinių žmogaus teisių dokumentų ratifikavimą arba prisijungimą prie jų;
 - (i) vadovaudamosi Konvencijos 3 straipsniu, pagal kurį, imantis bet kokių su vaiku susijusių veiksmų, svarbiausia – vaiko interesai, užtikrinti, kad įstatymų ir politikų poveikis vaikams būtų kruopščiai apsvarstytas kūrimo, įgyvendinimo ir kituose procesuose;
 - (j) atsižvelgdamos į 12 straipsnį, užtikrinti, kad vaikai galėtų išreikšti savo pažiūras ir būtų išklausyti su žmogaus teisėmis susijusiais klausimais ir nustatant su jų teisėmis susijusias problemas;
 - (k) palaikyti ir sudaryti sąlygas prasmingam vaikų teisių NVO, taip pat vaikų organizacijų dalyvavimui nacionalinių teisės aktų ir tarptautinių dokumentų, susijusių su vaikais, kūrimo procese;
 - (l) skatinti visuomenės supratimą ir stiprinti informuotumą apie vaikų teisių svarbą, šiuo tikslu glaudžiai bendradarbiauti su žiniasklaida ir vykdyti arba remti mokslinius tyrimus ir edukacines veiklas šioje srityje;

- (m) vadovaujantis Konvencijos 42 straipsniu, pagal kurį valstybės dalyvės privalo „tinkamais ir veiksmingais būdais plačiai informuoti apie Konvencijos principus ir nuostatas tiek suaugusiuosius, tiek vaikus“, sensibilizuoti vyriausybę, valstybines agentūras ir visuomenę dėl Konvencijos nuostatų ir stebėti, kaip valstybė vykdo savo įsipareigojimus šiuo atžvilgiu;
- (n) padėti kurti programas, susijusias su mokymu apie vaikų teises, mokslinius tyrimus šioje srityje ir vaikų teisių integraciją į mokyklų ir universitetų mokymo programas, taip pat profesiniuose sluoksniuose;
- (o) vykdyti švietimą žmogaus teisių klausimais, kuris skiria ypatingą dėmesį vaikams (taip pat skatinti visuomenės supratimą apie vaikų teisių svarbą);
- (p) pradėti teisinius procesus, siekdamas apginti vaiko teises valstybėje, teikti teisinę pagalbą vaikams;
- (q) prieš kreipdamosi į teismą, tam tikrais atvejais, vykdyti tarpininkavimo arba taikinimo procesus;
- (r) tinkamais atvejais, perteikti patirtį apie vaiko teises teismams kaip *amicus curiae* arba į bylą įstojusi šalis;
- (s) vadovaujantis Konvencijos 3 straipsniu, pagal kurį valstybės dalyvės „rūpinasi, kad tiek už vaikų globą ar apsaugą atsakingos įstaigos, tarnybos ir organai, ypač saugumo, sveikatos apsaugos sritys, jų darbuotojų skaičius bei tinkamumas, tiek kompetentinga jų priežiūra atitiktų kompetentingų organų nustatytas normas“, lankytis nepilnamečių namuose (ir visose vaikų sulaikymo vietose, skirtose reformuoti arba nubausti) ir globos institucijose, siekiant teikti ataskaitas apie padėtį ir rekomendacijas dėl tobulinimo;
- (t) vykdyti kitas veiklas, susijusias su aukščiau išvardytomis veiklomis.

ATASKAITŲ TEIKIMAS VAIKO TEISIŲ KOMITETUI IR BENDRADARBIAVIMAS TARP NŽTI IR JUNGTINIŲ TAUTŲ AGENTŪRŲ IR ŽMOGAUS TEISIŲ MECHANIZMŲ

20. NŽTI turėtų savarankiškai prisidėti prie ataskaitų teikimo proceso pagal Konvenciją ir kitus susijusius tarptautinius dokumentus ir stebėti vyriausybės su vaikų teisėmis susijusių ataskaitų tarptautiniams sutarčių organams vientisumą, įskaitant per dialogą su Vaiko teisių komitetu prieš sesijas susirenkančiose darbo grupėse ir su kitais susijusiais sutarčių organais.
21. Komitetas prašo valstybių dalyvių savo ataskaitose Komitetui įtraukti išsamią informaciją apie NŽTI teisinį pagrindą ir įgaliojimus, taip pat pagrindines susijusias veiklas. Valstybės dalyvės gali konsultuotis su nepriklausomomis žmogaus teisių institucijoms ataskaitų Komitetui rengimo proceso metu. Tačiau valstybės dalyvės privalo gerbti tokių organų savarankiškumą ir nepriklausomą vaidmenį informacijos teikimo Komitetui procese. Valstybės dalyvės negali deleguoti ataskaitų rengimo NŽTI ar jas įtraukti į vyriausybės delegacijos sudėtį, kai Komitetas nagrinėja ataskaitas.

22. NŽTI taip pat turėtų bendradarbiauti su specialiomis Žmogaus teisių komisijos procedūromis, įskaitant šalies ir teminius mechanizmus, ypač su specialiu patarėju dėl vaikų pardavimo, vaikų prostitucijos ir vaikų pornografijos ir su generalinio sekretoriaus specialiuoju atstovu vaikų ir ginkluotų konfliktų klausimais.
23. Jungtinės Tautos vykdo ilgametę pagalbos nacionalinėms žmogaus teisių organizacijoms steigti ir stiprinti skirtą programą. Ši vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (angl. *OCHCR*) valdoma programa teikia techninę pagalbą ir sudaro sąlygas regioniniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui, taip pat suteikia galimybes nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms keistis informacija. Valstybės dalyvės, jei reikia, turėtų pasinaudoti šia pagalba. Jungtinių Tautų Vaikų fondas (UNICEF) taip pat siūlo patirtį ir techninio bendradarbiavimo galimybę šioje srityje.
24. Kaip nurodyta Konvencijos 45 straipsnyje, Komitetas savo nuožiūra taip pat gali perduoti bet kuriai specializuotai Jungtinių Tautų agentūrai, OHCHR ar kitam kompetentingam organui bet kokias valstybių dalyvių ataskaitas, kuriose pateikiamas prašymas arba nurodomas poreikis dėl techninio konsultavimo ar pagalbos, steigiant NŽTI.

NŽTI IR VALSTYBĖS DALYVĖS

25. Valstybė ratifikuoja Vaiko teisių konvenciją ir prisiima įsipareigojimą ją visiškai įgyvendinti. NŽTI vaidmuo – savarankiškai stebėti, kaip valstybė laikosi Konvencijos ir kokią pažangą daro jos įgyvendinimo srityje, taip pat imtis visų veiksmų, siekiant užtikrinti visišką pagarbą vaikų teisėms. Nors projektų rengimas, siekiant stiprinti vaikų teisių skatinimą ir apsaugą, gali būti viena iš veiklų, kuria užsiima institucija, vyriausybės neturėtų deleguoti savo stebėsenos įsipareigojimų nacionalinei institucijai. Labai svarbu, kad institucijos būtų visiškai nepriklausomos ir galėtų nustatyti savo darbotvarkę ir veiklas.

NŽTI IR NVO

26. Nevyriausybinės organizacijos atlieka labai svarbų vaidmenį, skatindamos žmogaus teises ir vaikų teises. NŽTI vaidmuo, atsižvelgiant į jų teisinę bazę ir specialias galias, yra papildantis. Labai svarbu, kad institucijos glaudžiai bendradarbiautų su NVO, o vyriausybės gerbtų ir NŽTI, ir NVO nepriklausomybę.

REGIONINIS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

27. Regioniniai ir tarptautiniai procesai ir mechanizmai gali stiprinti ir konsoliduoti NŽTI, joms dalijantis patirtimi ir įgūdžiais, nes NŽTI susiduria su tomis pačiomis problemomis, skatindamos ir saugodamos žmogaus teises atitinkamose šalyse.

28. Šiuo atžvilgiu NŽTI turėtų konsultuotis ir bendradarbiauti su atitinkamais nacionaliniais, regioniniais ir tarptautiniais organais ir institucijomis vaikų teisių klausimais.
29. Vaikų žmogaus teisių klausimai neapsiriboja nacionalinių sienų ribomis, todėl atitinkamų regioninių ir tarptautinių atsakų į įvairias vaiko teisių problemas (įskaitant, tačiau neapsiribojant prekyba moterimis ir vaikais, vaikų pornografija, vaikais kareiviais, vaikų darbu, prievarta prieš vaikus, vaikais pabėgėliais ir migrantais ir kt.) sukūrimas tampa vis svarbesnis. Tarptautiniai ir regioniniai mechanizmai ir keitimasis informacija yra skatunami, nes suteikia NŽTI galimybę mokytis iš kitų institucijų patirties, kolektyviai stiprinti savo padėtį ir prisidėti, sprendžiant žmogaus teisių problemas, su kuriomis susiduria ir šalys, ir regionai.

